

ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ РАЦІОНАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ПАРКУ АВТОБУСІВ ДЛЯ МІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Кравцов А.Г., к.т.н., Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Перепелиця О.В., студент 3 курсу, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Характерною особливістю ринку пасажирських перевезень є те, що існуюча структура рухомого складу не відповідає вимогам, у першу чергу за класом автобусів міського типу, а це значно погіршує якість обслуговування населення та екологічну ситуацію регіону. Перед працівниками транспортної галузі стоїть першочергове завдання відновити транспортну мережу міста та пристосувати її до сучасних умов. Вирішенням є розробка ефективної програми розвитку міського транспорту, яка б враховувала як загальні тенденції розвитку галузі, так і нагальні проблеми. Водночас варто взяти до уваги й міжнародний досвід вирішення таких проблем.

З існуючих основних видів міського пасажирського транспорту (метро, трамвай, тролейбус, автобус) автобус є найбільш поширеним, а в багатьох містах і єдиним видом транспорту.

Автобусні перевезення організовують на визначених маршрутах, обумовлюючи їх вибір розміром і напрямком пасажиропотоків. Маршрутом називається встановлений відповідним чином шлях руху автобусів між початковим і кінцевим пунктами. Маршрути розбиваються на перегони, в залежності від розміщення пасажироутворюючих і пасажиропоглинаючих пунктів. Перегоном називається відстань між суміжними зупиночними пунктами.

Для планування перевезень, контролю і аналізу результатів діяльності автотранспортних підприємств і їх служб, встановлена система технікоексплуатаційних показників, які поділяються на кількісні і якісні. Аналіз роботи автотранспортних підприємств і окремих його служб має за мету виявити причини, що стримують розвиток перевезень, і намітити заходи з покращення обслуговування пасажирів при мінімальних витратах на експлуатацію. При аналізі розглядають і співставляють розрахункові показники роботи рухомого складу з фактичними показниками.

Автобусні перевезення характеризуються хорошою маневреністю рухомого складу, можливістю швидкого введення нових ліній і зміни діючих маршрутів, оперативністю в організації масових і поодиноких перевезень. Автобусні міські перевезення організують на певних маршрутах, обумовлює розміром і напрямом пасажиропотоків.

Вибір автобуса суттєво впливає на рівень транспортного обслуговування населення і ефективність використання автобусів, що забезпечують обслуговування населення з найменшими транспортними витратами. Це може бути забезпечено в тому випадку, якщо рухомий склад по типу і місткості максимально відповідає потужності і характеру пасажиропотоку, а також умовам перевезень пасажирів.

Автобуси великої місткості непрактично використовувати на маршрутах з малим пасажиропотоком і протягом всього дня на маршрутах із значною нерівномірністю пасажиропотоку, оскільки це призводить або до високих інтервалів руху і, відповідно, збільшення часу очікування на зупинках, або до значного дорожчання собівартості перевезень. Експлуатація автобусів малої місткості на маршрутах з потужним пасажиропотоком зменшує інтервали руху, але збільшує потребу в рухомому складі, підвищує завантаження вулиць і магістралей, знижує продуктивність роботи.